

مذاکره مجدد درباره برجام؛ تله 3 جانبه آمریکا، اروپا و آژانس

آمریکا-کاخ سفید و کنگره- با همراهی اروپا و آژانس در پی زمینه‌چینی برای مذاکره مجدد و تحمیل برجام‌های جدید موشکی، منطقه‌ای و دائمی کردن برجام هستند.

آمریکا-کاخ سفید و کنگره- با همراهی اروپا و آژانس در پی زمینه‌چینی برای مذاکره مجدد و تحمیل برجام‌های جدید موشکی، منطقه‌ای و دائمی کردن برجام هستند. در شرایط فعلی لازم است تا دولت با اجرای 29 شرط ابلاغی، به گستاخی طرف مقابل پاسخ دهد.

دونالد ترامپ؛ رئیس‌جمهور آمریکا در نشست با فرماندهان ارشد نظامی کشورش، نحوه تقابل با فعالیت‌های منطقه‌ای ایران و برجام را به بحث و بررسی گذاشت.

در این نشست، علاوه بر ژنرال؛ جیمز متیس؛ وزیر دفاع آمریکا، برخی دیگر از فرماندهان ارشد ارتش این کشور هم حضور داشتند.

ترامپ پیش از شروع نشست، در برابر خبرنگاران، ضمن تکرار ادعاهای پیشین درخصوص جمهوری اسلامی ایران گفت: نباید اجازه دهیم که ایران به سلاح هسته‌ای دست پیدا کند؛ ایران علاوه بر حمایت از تروریسم، خشونت، خونریزی و هرج و مرج را در خاورمیانه گسترش می‌دهد.

وی در اظهارنظری گستاخانه مدعی شد: تهاجمات مستمر ایران و جاه‌طلبی‌های هسته‌ای این کشور، باید متوقف شود؛ آنها به روح توافق هسته‌ای پایبند نبوده‌اند و ما در این نشست (درخصوص نحوه مقابله با ایران) بحث خواهیم کرد.

رئیس‌جمهور آمریکا پس از دیدار با فرماندهان ارشد کشورش، در سخنانی مبهم از طوفان؛ سخنان ترامپ؛ سارا سندرز؛ سخنگوی کاخ سفید در کنفرانس خبری گفت: همه اعضای تیم امنیت ملی ترامپ، از استراتژی جامع تدوین شده برای مقابله با ایران حمایت می‌کنند.

دائمی کردن برجام؛ سند کروز؛ سناتور جمهوری خواه در مصاحبه با واشنگتن فری بیکن؛ گفت: رئیس‌جمهور آمریکا هیچ گزینه‌ای جز عدم تأیید پایبندی ایران به برجام ندارد و می‌بایست به کنگره اجازه دهد تا اقدامات تنبیهی سختی علیه تهران به کار گیرد تا از این طریق پایه و اساس از بین رفتن کامل برجام با مذاکره مجدد با ایران فراهم آید.

همچنین تام کاتن؛ سناتور آمریکایی در مصاحبه با واشنگتن پست از منقضی شدن برخی محدودیت‌های مندرج در برجام برای ایران در سال‌های آینده، تحقیقات در زمینه ساتنریفیوژها، آزمایش موشک‌های بالستیک و نبود گزینه‌های لازم برای پاسخ به پایبند نبودن ایران به توافق به عنوان نقائص اصلی برجام - به زعم وی- نام برد و گفت که دولت و کنگره بایستی با متحدان اروپایی و به ویژه اسرائیل و متحدان عربی خود برای رفع این نقائص همکاری کند.

این نماینده آمریکایی گفت: اقدام احتمالی ترامپ برای عدم تأیید پایبندی ایران به برجام، آمریکا را فوراً از برجام خارج نمی‌کند و واشنگتن، با چنین اقدامی هیچ یک از مفاد توافق هسته‌ای را نقض نکرده است.

به گزارش فارس، کاتن در بخش دیگری از اظهاراتش تصریح کرد که باراک اوباما، رئیس‌جمهور سابق آمریکا، توافق هسته‌ای با ایران را با چشم‌اندازی برای تغییر حکومت ایران پی‌ریزی کرده است.

وی گفت: سیاست دولت اوباما، به نحوی بر چشم‌اندازی خیالبافانه برای تغییر حکومت [ایران] استوار بود که می‌تواند اجازه بدهد زمان‌گریز ایران را به یک سال افزایش بدهیم و مسئله را به زمانی دیگر، مثلاً سال 2025 یا 2030 موکول کنیم و امیدوار باشیم که در خلال آن، میانه‌روهای خیالی در تهران، قدرت بگیرند.

تله مذاکره مجدد

در روزهای گذشته، اندیشکده آمریکایی؛ هریتج؛ از زوایای پنهان موضع‌گیری ترامپ درباره برجام رونمایی کرد.

این اندیشکده در تحلیلی به قلم؛ جیمز فیلیپ؛ کارشناس ارشد خود در امور خاورمیانه (غرب آسیا) پیرامون آینده توافق هسته‌ای با ایران نوشت: دونالد ترامپ؛ رئیس‌جمهور آمریکا باید در عین خودداری از صدور تأییدیه پایبندی ایران به این توافق، از کنگره بخواهد فعلاً از اعمال مجدد تحریم‌های رفع‌شده خودداری کند تا احتمال بازگشت این تحریم‌ها به اهرم فشاری علیه ایران تبدیل شود.

در ادامه این تحلیل آمده است: هنگامی که دولت عدم تأیید این توافق را اعلام کرده و کنگره آماده اعمال مجدد

تحریم‌ها؛ zwnj؛ تهران شاید در عدم میل به مذاکره بازنگری کند.

هماهنگی در هدف

اختلاف در روش

همزمان با اظهارات ترامپ مبنی بر اعلام عدم پایبندی ایران به برجام در روزهای آینده، مقامات سابق آمریکا نسبت به این موضع گیری واکنش نشان داده و هشدار دادند.

برای نمونه، «ارنست مونیز»؛ وزیر انرژی سابق آمریکا در یادداشتی در روزنامه بوستون «zwnj؛ گلوب دربار» طرح دولت جدید این کشور برای تضعیف توافق هسته‌ای ایران و گروه 5+1 (برجام) هشدار داد. مونیز تاکید کرد: برجام، گزینه‌های آمریکا علیه ایران را حفظ می‌کند.

روزنامه گاردین نیز در گزارشی نوشت: «جو بایدن»؛ معاون رئیس‌جمهور سابق آمریکا تاکید کرد که در صورت خارج شدن واشنگتن از توافق هسته‌ای، آمریکا منزوی خواهد شد. تجربه ثابت کرده است که مقامات آمریکایی- اعم از دموکرات و جمهوریخواه- در هر موضوعی که با هم اختلاف داشته باشند، در دشمنی با ایران هیچ اختلافی با هم ندارند.

در حال حاضر نیز اختلاف مقامات دولت قبلی و دولت فعلی آمریکا، در روش مواجهه با ایران است و در هدف هیچ اختلاف نظری وجود ندارد.

مقامات آمریکایی- اعم از دموکرات و جمهوری خواه- به خوبی می‌دانند برجام محصول هر دو حزب است و توافق بهتری نمی‌توانستند با ایران به دست بیاورند، چراکه اغلب اهداف آنها در برجام تحقق یافته بدون اینکه دستاوردی برای طرف مقابل یعنی ایران داشته باشد. در حال حاضر برجام از نظر آمریکایی‌ها با اجرای تعهدات ایران تمام شده و تعهدات آمریکا روی کاغذ باقی خواهد ماند و اگر دولت ایران انتظار وعده نسبی جدیدی! از سوی آمریکا دارد باید امتیاز نقد جدیدی! بدهد.

تعمیم برجام

به دیگر مولفه‌های قدرت ایران

برجام به طور خلاصه عبارت است از «اقدامات نقد ایران در مقابل وعده‌های نسبی 5+1 و علی‌الخصوص آمریکا». بنابراین نتیجه ایده‌های «آل برای آمریکا، لغو برجام نیست، چون رویکرد «و وعده نسبی در برابر اقدام نقد»؛ هیچ‌گاه برای وعده‌های «و»؛ دهنده ضرری ندارد.

درست است که ترامپ یک دیوانه است، اما آنقدر هم دیوانه نیست که برجام را پاره کند. او نه تنها از برجام متنفر نیست بلکه هم برجام را می‌خواهد و هم تحریم‌ها را. راهبرد دولت ترامپ، زمینه چینی برای مذاکره مجدد و تحمیل برجام‌های جدید موشکی، منطقه‌ای و... و دائمی کردن برجام است.

همراهی اروپا

طبق برجام قرار بر این بود که به ازای محدودیت‌های گسترده ایران در صنعت هسته‌ای، تحریم‌ها- در روز اجرا یعنی دی ماه 94- لغو شود. بر همین اساس آقای روحانی- تیرماه 94- گفت: «طبق این توافق، در روز اجرای توافق- دی ماه 94- تمامی تحریم‌ها، حتی تحریم‌های تسلیحاتی، موشکی هم به صورتی که در قطعنامه بوده، لغو خواهد شد. تمام تحریم‌های اقتصادی شامل مالی، بانکی، بیمه، حمل‌ونقل، پتروشیمی و فلزات گرانبها به طور کامل لغو خواهد شد و نه تعلیق».

اکنون حدود 20 ماه از اجرای برجام و حدود 26 ماه از امضای برجام می‌گذرد. ایران به تمامی تعهدات خود پایبند بوده است ولیکن آمریکا از اولین روز اجرا، برجام را به صورت فاحش نقض کرده و تاکنون این عهدشکنی ادامه داشته است. حال به جای طلبکاری ایران، آمریکا مدعی و طلبکار شده است.

در حقیقت مسئله اساسی در حال حاضر این است که برجام به یک توافق یکطرفه تبدیل شده است؛ به عبارتی «هسته‌ای رفت و تحریم‌ها ماند»؛ اما آمریکا- کاخ سفید و کنگره- با ژست دروغین مخالفت با برجام به دنبال ایجاد اختلال محاسباتی در افکار عمومی و مجموعه تصمیم‌گیری در دستگاه دیپلماسی است.

برنامه اصلی مثلث آمریکا، اروپا و ژانسی انرژی اتمی این است که ایران را به مسیری هدایت کنند که آن سرش برجامی دیگر است. برجامی که هدف از آن تعمیم «اقدامات نقد در مقابل وعده‌های نسبی»؛ در دیگر مولفه‌های قدرت ایران است.

برخی از مقامات ارشد دولت و روزنامه‌های زنجیره‌ای مدعی اصلاحات در ماه‌های اخیر با جنجال رسانه‌ای تلاش کردند تا اینگونه القاء کنند که به واسطه برجام میان اروپا و آمریکا شکاف ایجاد شده است. این در حالی است که کشورهای اروپایی عضو 5+1 تاکنون نه‌تنها به «هیچ‌چیز»؛ عنوان اعتراض ایران نسبت به نقض برجام از سوی آمریکا را نپذیرفته‌اند، بلکه صریحاً از تحریم‌های ضدایرانی هم حمایت کرده‌اند. برای نمونه، «زیگمار گابریل»؛ وزیر امور خارجه آلمان- بهمن 95- در اظهارنظری گستاخانه از رویکرد آمریکا در قبال ایران حمایت کرده و تحریم‌های جدید تصویب شده علیه تهران از طرف واشنگتن را قابل درک ارزیابی کرد. کمیسیون مشترک برجام نیز تاکنون حداقل در سه جلسه، شکایت ایران درخصوص نقض برجام از سوی آمریکا را وارد ندانسته و مدعی شده است که آمریکا به تعهدات خود در برجام عمل کرده است.

اما نوتل ماکرون & raquo; رئیس & zwnj; جمهوری فرانسه - شهریور 96 - گفت: با توجه به تحولات وضعیت منطقه و فشار فزاینده & zwnj; ای که ایران به منطقه وارد می & zwnj; کند و با توجه به فعالیت رو به گسترش ایران در زمینه موشک & zwnj; های بالستیک، باید برای محدود کردن فعالیت موشکی ایران و تمدید محدودیت & zwnj; های برجام بر غنی & zwnj; سازی ایران برای دوران پس از سال 2025، با این کشور گفت & zwnj; وگو کرد.

ماکرون در ادامه تاکید کرد: برجام باید حفظ شود، اما در عین حال باید در زمینه تمدید محدودیت & zwnj; های برجامی، مسائل موشکی و منطقه & zwnj; ای با ایران گفت & zwnj; وگو کرد.

در روزهای گذشته، & laquo; پیتر ویتینگ & raquo; سفیر آلمان در واشنگتن در مصاحبه & zwnj; با & laquo; پی & zwnj; آر & raquo; اعلام کرد کشورش نگرانی & zwnj; های مشترکی با دولت آمریکا درباره فعالیت & zwnj; های منطقه & zwnj; ای و برنامه موشکی ایران دارد.

ویتینگ در ادامه ضمن & zwnj; اشاره به رایزنی آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان با ترامپ درباره برجام گفت: صدراعظم، این نکته را به صراحت اعلام کرد که ما نگرانی & zwnj; های مشترکی با آمریکا درباره فعالیت & zwnj; های مخرب ایران در منطقه، & zwnj; آزمایش & zwnj; های موشکی این کشور و نقض حقوق بشر و غیره داریم و می & zwnj; توانیم درباره آنها بحث کنیم.

وی افزود: من فکر می & zwnj; کنم ما باید با همکاری یکدیگر جلوی این چالش & zwnj; های ایران را بگیریم، اما بر اساس نگاه داشتن توافق هسته & zwnj; ای.

آژانس در خدمت آمریکا

در هفته & zwnj; های گذشته، مقامات ارشد دولت و اعضای تیم مذاکره & zwnj; کننده هسته & zwnj; ای تاکید کردند که & laquo; اظهار نظر هیلی - نماینده آمریکا در سازمان ملل - درباره بازدید از مراکز نظامی نشان دهنده بی & zwnj; اطلاعی از متن برجام است & raquo;. این در حالی است که & laquo; یوکیا آمانو & raquo; نیز درباره بازدید از مراکز نظامی دقیقا همین موضع & zwnj; گیری را بیان داشته است.

& laquo; یوکیا آمانو & raquo; مدیرکل آژانس بین & zwnj; المللی انرژی اتمی در هفته & zwnj; های گذشته گفت آژانس حق دسترسی به همه مراکز نظامی و غیرنظامی را دارد. آمانو تصریح کرد: & laquo; بر اساس شرایط مورد توافق ایران در حوزه بازرسی & zwnj; ها، آژانس بدون تفاوت قائل شدن میان مراکز نظامی و غیرنظامی، به همه آنها دسترسی دارد & raquo;. آمانو همچنین در روزهای گذشته از اعضای 5+1 خواست تا درباره بند T ضمیمه اول توافق هسته & zwnj; ای با ایران شفاف سازی کنند.

این بند از برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) فعالیت & zwnj; هایی را که می & zwnj; تواند در طراحی و توسعه یک وسیله انفجاری هسته & zwnj; ای موثر باشد، منع می & zwnj; کند. در این بند به مواردی همچون استفاده از مدل & zwnj; های کامپیوتری که بمب هسته & zwnj; ای را شبیه سازی می & zwnj; کند یا طراحی سیستم & zwnj; های چند نقطه & zwnj; ای، انهدام انفجاری & zwnj; اشاره شده است.

گفتنی است برخلاف دیگر بخش & zwnj; های برجام، در بند T به نام آژانس بین & zwnj; المللی انرژی اتمی یا جزئیاتی که این بند چگونه باید راستی آزمایی شود، & zwnj; اشاره نشده است. روسیه می & zwnj; گوید که این بدان معنی است که آژانس بین & zwnj; المللی انرژی اتمی هیچ اختیاری در خصوص آنکه به طور کلی هم بیان شده است، ندارد. اما اعضای اروپایی 5+1 و آژانس با آن مخالفند.

کارشناسان اظهارات آمانو را زمینه چینی برای مذاکرات مجدد درباره برجام دانسته & zwnj; اند. استمرار واکنش منفعلانه!

علی & zwnj; اکبر صالحی رئیس & zwnj; سازمان انرژی اتمی که برای شرکت در کنفرانس بین & zwnj; المللی منع گسترش سلاح & zwnj; های هسته & zwnj; ای به رم سفر کرده بود، در مصاحبه با خبرگزاری صدا و سیما با تاکید بر اینکه همه طرف & zwnj; ها باید به برجام پایبند باشند، گفت: برخی می & zwnj; خواهند که برجام در ابعاد فنی مذاکره مجدد شود، اما قابل مذاکره نیست و ما گفتیم و همه حتی وزیر خارجه روسیه، سخنگوی اتحادیه اروپا و خانم موگرینی و چین هم تاکید داشتند که برجام دیگر قابل مذاکره مجدد نیست.

صالحی تصریح کرد: اگر آمریکا از برجام خارج شود و دیگر کشورها از آن پیروی کنند، قطعاً برجام به هم خواهد ریخت. اما اگر فقط آمریکا از برجام خارج شود باید هیئت نظارت بر برجام کشورمان در این خصوص تصمیم بگیرد.

گفتنی است در هفته & zwnj; های گذشته، & laquo; ریچارد نفیو & raquo; - معمار شبکه تحریم & zwnj; های آمریکادر یادداشتی در نشریه فارین پالیسی نوشت: & laquo; اظهار نظر صالحی درباره پایبندی ایران و اروپا به برجام علیرغم خروج آمریکا از برجام نادرست است؛ زیرا در اتحادیه اروپا هیچ زیر بنای قانونی برای اینکه دولت & zwnj; ها بتوانند این اقدام را عملی کنند وجود ندارد & raquo;.

رئیس & zwnj; سازمان انرژی اتمی افزود: توصیه ما پایبندی به برجام است و مذاکره مجدد از نظر جمهوری اسلامی قابل قبول نیست و بارها مسئولان ما از جمله رئیس & zwnj; جمهوری و وزیر خارجه اعلام کرده & zwnj; اند که به هیچ وجه دوباره مذاکره نخواهیم کرد.

پس از امضا و اجرای برجام، دولت آقای روحانی در واکنش به گستاخی‌ها مکرر آمریکا، به فشار ایمیلی، پیام توییتری، نامه‌نگاری، گلایه محترمانه، انتقاد لفظی و حتی توجیه عهدشکنی اقدام کرد. حال آنکه تنها پاسخ عملی و قاطع به گستاخی آمریکا عمل به 29 شرط اجرای برجام بوده و هست.

نحوه اقدام متقابل علیه آمریکا در ماده 3 قانون اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام؛ مصوب مهر ماه سال 1394 مجلس شورای اسلامی به روشنی مشخص شده است. در این ماده آمده است: «دولت موظف است هرگونه عدم‌پایبندی؛ طرف مقابل در زمینه لغو مؤثر تحریم‌ها یا بازگرداندن تحریم‌های لغوشده و یا وضع تحریم تحت هر عنوان دیگر؛ را به‌دقت رصد کند و اقدامات متقابل در جهت احقاق حقوق ملت ایران انجام دهد و همکاری داوطلبانه را متوقف نماید و توسعه سریع برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز جمهوری اسلامی ایران را سامان دهد به‌طوری‌که ظرف مدت دو سال ظرفیت غنی‌سازی کشور به یکصد و نود هزار سو افزایش یابد».

متأسفانه مقامات ارشد دولت، در واکنش به نقض فاحش برجام، هیچگاه به صورت متقابل واکنش نشان ندادند و همین انفعال، طرف مقابل را به گستاخی بیشتر، تشویق کرد.

صدور قطعنامه ضدایرانی در سنا
کمیته روابط خارجی مجلس سنای آمریکا، پنجشنبه هفته گذشته قطعنامه‌ای را با اتفاق نظر دو حزبی تصویب کرد که در آن از دولت ایران خواسته می‌شود زندانیان آمریکایی را هرچه سریعتر آزاد کند. به نوشته وبگاه خبری-تحلیلی «فری بیکن» در این قطعنامه از «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا خواسته شده تا این مسئله را در اولویت‌های دولت قرار داده و فشارهای بیشتری به ایران وارد کند.

بر این اساس، مخالفان توافق هسته‌ای ایران و آنهایی که خواستار آزادی زندانیان آمریکایی هستند، امیدوارند دولت ترامپ بتواند با فشار آوردن روی توافق هسته‌ای، در این زمینه آزادی اتباع آمریکایی امتیازهایی را به دست آورد.

این قطعنامه همچنین از آمریکا و متحدانش می‌خواهد کارگروه چندملیتی برای تامین امنیت اتباع خارجی در ایران و همچنین آزادی آنها، تشکیل شود.